

een lastig heer om zaken mee te doen. Wat precies de aanleiding tot den twist met Bentley is geweest, weet ik niet, maar het gevolg was hoogst zonderling. Hij had nog eenige prenten volgens contract, voor dezen uitgever te maken, en de man hield hem aan zijn woord. In zijn neteligheid deed Cruikshank nu, wat zeker ongeoorloofd is, — en hij placht het met smaak te vertellen! — hij lei zijn horloge er naast, en maakte de prenten zoo haastig mogelijk, ja was malicieus genoeg ze expreslijk heel leelijk te maken, de figuren tot monsters van mistekendheid te vormen, daardoor stellig even veel schade aan zijn eigen naam doende als aan den uitgever.

Nadat hij nog de wilde, van compositie wonderlijk levende reeks prenten voor de „Irish Rebellion van Maxwell” had gemaakt, waarin werkelijk een zin voor het demonische zich uit, volgt hierop wat volgens sommigen de wending ten kwade heeft gebracht in zijn loopbaan: zijn overgang tot de geheel-onthouding. Hij die vroeger een zeer vroolijk levend gezelschap was geweest, was meer en meer, zooals ook uit vele prenten blijkt, bekeerd tot de gedachte, dat de drank de oorzaak is van schier alle maatschappelijk kwaad. Hij werd niet slechts afschaffer, maar ook propagandist, niet slechts met zijn teekenstift, maar ook als redenaar en lezer. Deze werkzaamheid heeft hem stellig veel in beslag genomen, en na 1850 is er dan ook een stremming in zijn productiviteit waar te nemen, maar ik geloof toch niet, dat men naar zulk een oorzaak te zoeken heeft, om te verklaren, waarom een man van zestig jaar die reeds van zijn dertiende af zijn kunst uitoefent, minder en misschien ook kwalitatief minder produceert. De illustraties voor zijn eigen „Fairy Library” zijn nog alleraardigst, en Sir John Fallstaff geeft van het beste wat hij gemaakt heeft (1857—’8).

Door die Fairy Library kwam een twist met Dickens. De vurige geheelonthouder

HUNTING THE SLIPPER. UIT VICAR OF WAKEFIELD.

en hervormer achtte de sprookjes, zooals hij ze vond, niet goed voor de jeugd. Die vader van klein Duimpje, die zijn kinderen zoo maar wou kwijt worden, was onbestaanbaar, of hij moest een dronkaard zijn. De list van klein Duimpje zelf, die maakt dat de reuzeman zijn eigen kinderen den hals afsnijdt, was hem te wreed; hij bewerkte het heele verhaal. De toovergodin in Asche-poester ergert zich eraan, in zijn lezing, dat er fonteinen wijn zouden spuiten in de parken en op de straten, en houdt een (gecursiveerde) redevoering voor de geheelonthouding, die niet voor de poes is. Hij laat zijn sprookjes volgen door een narede, die, naar querulanten aard bijna, vol is van cursiveeringen en hoofdletters, en een geestdriftige aanklacht is tegen allerlei ondeugden, met een pleidooi voor een nuttige en godsdienstige opvoeding.

Dit was alles zeer goedig, en hoogst onschadelijk, en het schijnt van Dickens toch een beetje hard, hoezeer ook hij zich zal gekwetst hebben gevoeld door deze aan-